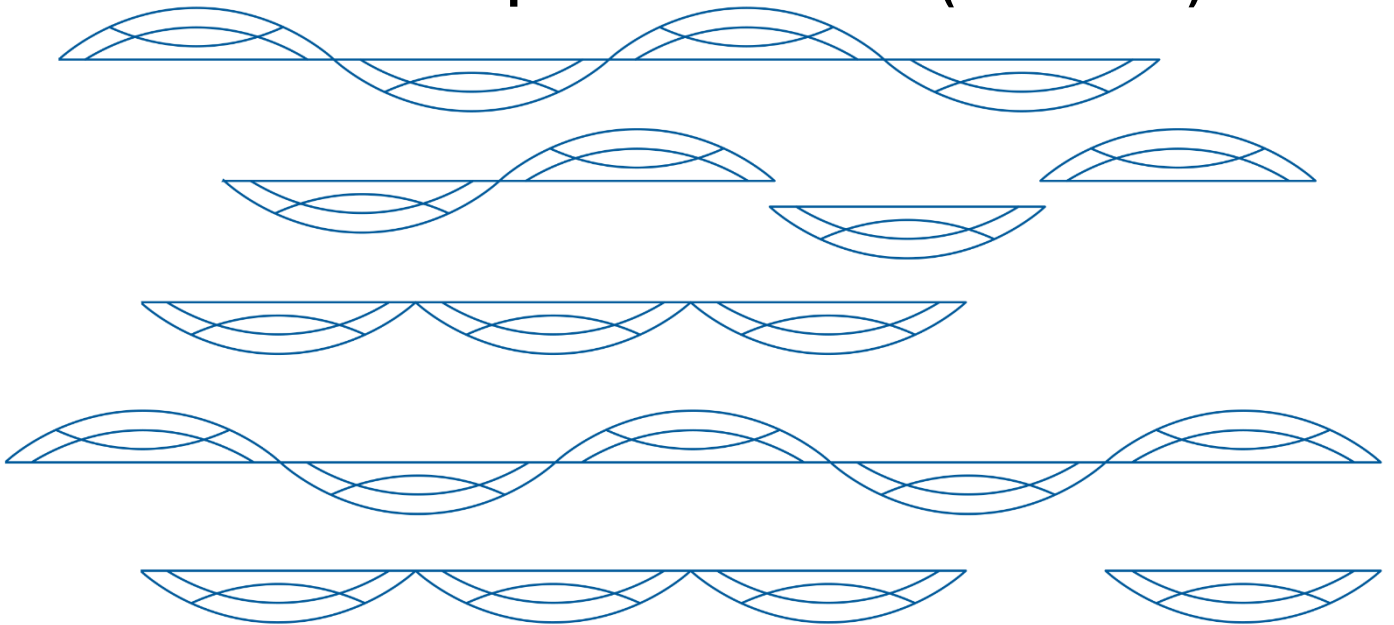

Tillsynsplan 2023-2025

Enligt Alkohollagen (2010:1622), Lag (2018:2088) om tobak och tobaksliknande produkter, Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter och Lag om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730)

Dokumenttyp Tillsynsplan	Diarienummer 2023-145-465	Fastställt Allmänna utskottet 2023-04-17 § 29
För revidering ansvarar Miljökontoret	Uppföljning och tidplan	Dokumentet gäller Miljökontoret
Dokumentet gäller till och med 2023-12-31		

Innehållsförteckning

1	Inledning och syfte	4
2	Tillsyn av serveringstillstånd	4
2.1	Förebyggande tillsyn	4
2.2	Inre tillsyn och yttre tillsyn	5
2.3	Samordnad tillsyn.....	5
2.4	Tillsynsobjektens prioritering	5
2.4.1	Mycket hög prioritet.....	6
2.4.2	Hög prioritet	6
2.4.3	Normal prioritet.....	7
2.4.4	Låg prioritet.....	7
2.4.5	Mycket låg prioritet.....	7
3	Tillsyn av folköl	8
4	Tillsyn av försäljningstillstånd, tobak och liknande produkter	8
4.1	Förebyggande tillsyn	9
4.2	Samordnad tillsyn.....	9
4.3	Inre och yttre tillsyn	9
4.4	Tillsynsobjektets prioritering	10
4.4.1	Mycket hög prioritet.....	10
4.4.2	Hög prioritet	10
4.4.3	Normal prioritet.....	11
4.4.4	Låg prioritet.....	11
4.4.5	Mycket låg prioritet.....	12
5	Elektriska cigaretter och påfyllningsbehållare	12

5.1	Kommunens tillsyn	12
6	Tobaksfria nikotinprodukter.....	12
6.1	Kommunens tillsyn	12
7	Receptfria läkemedel.....	13
7.1	Kommunens tillsyn	13
8	Utbildning	13
9	Behovsutredning.....	13

1 Inledning och syfte

Alkohollagen är en skyddslagstiftning med mål att begränsa alkoholens skadeverkningar. Den alkoholpolitiska hänsynen ska ha företräde framför företagsekonomiska och näringspolitiska ställningstaganden. Lagen begränsar tillgängligheten på alkohol genom att endast sådana serveringsställen som uppfyller alkohollagens högt ställda krav ska få tillstånd att servera alkohol. Alkohollagen innehåller också bestämmelser om servering och detaljhandel med öl (folköl). Kommunerna har skyldighet att utöva tillsyn enligt Alkohollagen (2010:1622). Det är kommunen och polisen som utövar den direkta tillsynen över restauranger med serveringstillstånd.

Tillsynen är till för att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid servering av alkoholdrycker och försäljning av folköl, tobak, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel. Tillsynsplanen ska bidra till att tillsynsarbetet sker strukturerat med mätbara och uppföljningsbara mål. Kommunstyrelsen har även direkt tillsynsansvar enligt lagar och anslutande föreskrifter över försäljning av tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. Syftet med dessa lagar är att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förenade med bruk av tobak och tobaksfria nikotinprodukter, och stärka skyddet för barn och unga.

Folkhälsomyndigheten arbetar med efterlevnaden av denna lag och anslutande föreskrifter. Länsstyrelsen har tillsyn över kommunernas arbete inom länet. Länsstyrelsen ska även biträda kommunerna med råd i sin verksamhet. Konsumentverket biträder kommunen med vägledning angående marknadsföring. Polisen har tillsyn på många områden som kommunen men fungerar även som remissinstans, så som skatteverket, länsstyrelsen samt kronofogden.

2 Tillsyn av serveringstillstånd

Servering av starköl, vin, andra jästa alkoholdrycker och spritdrycker får ske av den som meddelats serveringstillstånd. Av Alkohollagen (2010:1622) framgår det att servering endast får ske i sådan omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet inte uppstår på serveringsställena. Som ett särskilt skydd för ungdomar finns även åldersgränser angivna i lagen. De förutsättningar som gäller för att få serveringstillstånd ska vara uppfyllda även efter att tillstånd meddelats. Nedanstående principer ligger till grund för Nordmaling kommuns tillsynsarbete riktad mot restauranger med serveringstillstånd. Tillsynen består av förebyggande, inre, yttre och samordnad tillsyn. Kommunen har även tillsyn av över tillfälliga serveringstillstånd. Tillsynen över tillfälliga tillstånd kommer framförallt gälla den yttre tillsynen under tiden för tillståndet.

2.1 Förebyggande tillsyn

För att skapa en god grund för dialog, förståelse och samarbete mellan kommunen och tillståndsinnehavarna sker den förebyggande tillsynen genom information, rådgivning och utbildning. Den förebyggande tillsynen i Nordmaling kommun kan ske exempelvis genom:

- Att uppmana krögare att genomföra utbildning i ansvarsfull alkoholserving.
- Tillsynsbesök på serveringsställen.

- Informationsmaterial om bestämmelserna i Alkohollagen ska vara aktuella och hållas tillgängliga för näringsidkarna och allmänheten.

Under 2019 fokuserade Miljökontoret på ansvarsfull alkoholserving genom att erbjuda sig att betala utbildningen för en person per verksamhet. Detta har varit en särskilt riktad kompetenshöjande insats då flera krögare bedrivit verksamhet under många år och kan behöva påminnas om de krav och regler som finns. För att motivera dem att genomföra den blev det ingen ökad kostnad för verksamheten.

2.2 Inre tillsyn och yttre tillsyn

Den inre tillsynen är av administrativ karaktär och består främst av kontroll och uppföljning av tillståndshavarnas personliga och ekonomiska förhållanden. Den inre tillsynen sker genom remissförfarande till exempelvis Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Polismyndigheten. Till den inre tillsynen räknas också granskning av den årliga restaurangrapporten från tillståndshavarna samt en fortlöpande bevakning av restaurangernas marknadsföring på hemsidor, i annonser och dylikt.

Yttre tillsyn avser den tillsyn som sker på serveringsstället i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt Alkohollagens bestämmelser. Den yttre tillsynen genomförs av kommunens alkoholhandläggare, i samverkan med andra myndigheter. Vid yttre tillsyn kontrolleras exempelvis marknadsföring samt nykterhet och ordning.

2.3 Samordnad tillsyn

Samordnad tillsyn med andra myndigheter så som Skatteverket, Polismyndigheten, Räddningstjänsten och Miljökontorets livsmedelssida bör ske vid 1-2 tillfällen/år. Med samordnad tillsyn avses ett fördjupat tillsynsarbete som myndigheterna planerar och genomför tillsammans.

Dessa myndigheter deltar med stöd av den lagstiftning som gäller för deras respektive sakområde:

- Räddningstjänsten ansvarar för brandsäkerhetsfrågor så som utrymningsvägar och SBA (systematiska brandskyddsarbetet).
- Miljökontorets livsmedelssida ansvarar för livsmedels- och omgivningshygien.
- Miljökontorets hälsoskyddssida ansvarar för bl.a. bullerfrågor.
- Skatteverket ansvarar för bokföring, kassaregister, personalliggare
- Polismyndigheten har samma tillsynsansvar som kommunen.

Den samordnade tillsynen kan genomföras på olika sätt, antingen genom att personal från alla myndigheterna samtidigt går ut på tillsyn, eller att tillsynen delas upp med en eller två myndigheter i taget. Under 2023 planeras en samordnad tillsyn där Miljökontoret tillsammans med Polismyndigheten utövar yttre kontroll på samtliga serveringsställen i kommunen under sommaren.

2.4 Tillsynsobjektens prioritering

Nedan redovisas hur tillsynen av serveringstillstånd utförs och prioriteras i fem olika kategorier: mycket hög prioritet, hög prioritet, normal prioritet, låg prioritet och mycket låg prioritet.

Tillsynsmyndigheten ska varje år kategorisera tillståndshavarna enligt ovanstående prioritering vilket

utgör underlag för tillsynen. Kategoriseringen kan ändras under innevarande år om t.ex. ett serveringsställe läggs ner, byter inriktning eller om brister/ förseelser uppmärksammas på ett mindre prioriterat serveringsställe.

2.4.1 Mycket hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd för servering till allmänheten och har ett återkommande nöjesutbud för unga eller för vuxna eller ett serveringsställe som har återkommande brister.

Något av följande kriterier ska vara uppföljda:

- Nöjesrestaurang/ disco/ pub med låg matförsäljning och hög alkoholförsäljning
- Återkommande störningar
- Återkommande brister och förseelser enligt Alkohollagen
- Tillståndshavaren har meddelats erinran eller varning

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske vid 2 tillfällen/ år
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska ske vid minst 2 tillfällen/ år
- Samordnad tillsyn med andra myndigheter bör göras vid 1 tillfälle/ år
- Uppföljningsbesök ska göras vid minst ett tillfälle inom två månader från datum för beslut om meddelande av erinran eller varning.

2.4.2 Hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd till allmänheten och/eller har haft mindre allvarliga brister.

Minst två av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Nöjesutbud förekommer tillfälligt eller under viss period
- Serveringsstället vänder sig till unga vuxna
- Matrestaurang med hög alkoholförsäljning
- Brister och/eller förseelser av mindre allvarlig karaktär har förekommit under de senaste åren

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske vid 2 tillfällen/ år
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska ske minst 1 ggr/ år
- Samordnad tillsyn med andra myndigheter bör göras vartannat år
- Yttre tillsyn ska också ske vid misstanke om brister och oegentligheter

2.4.3 Normal prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd till allmänheten, men inte haft några rapporterade störningar eller brister och inte vänder sig särskilt till en viss målgrupp. Lunchrestauranger eller restauranger med serveringstillstånd till allmänheten där i huvudsak familjer och äldre gäster är restaurangens besökare. Nya tillståndshavare hamnar normalt i denna klass om verksamheten inte är av liten omfattning, eller är av nattklubbstyp.

Följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten
- Inga kända störningar

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske vid 2 tillfällen/ år
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Samordnad tillsyn med andra myndigheter bör göras var tredje år

2.4.4 Låg prioritet

Tillståndsinnehavare med festvåningsrättigheter och som vänder sig till slutna sällskap och föreningar som ansöker om serveringstillstånd till slutet sällskap. Stadigvarande tillstånd där försäljningen är liten och där inga störningar rapporteras.

Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Låg försäljning
- Inget nöjesutbud
- Inga kända störningar

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske 2 ggr/ år.
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år.
- Yttre tillsyn ska ske vartannat år.

2.4.5 Mycket låg prioritet

De tillståndshavare som endast vänder sig till ett slutet sällskap och där inget är känt om störningar från verksamheten.

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske 2 ggr/ år
- Inre tillsyn bör ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn bör ske vartannat år.

3 Tillsyn av folköl

Den som bedriver detaljhandel med eller servering av folköl är skyldig att anmäla det till kommunen. Anmälan ska ha kommit in till kommunen innan försäljningen eller serveringen påbörjas. Kommunen utövar tillsyn enligt Alkohollagen. Enligt alkohollagen ska den som bedriver detaljhandel eller servering av öl utöva särskild tillsyn över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Kommunen ska vid behov vara behjälplig med råd och information kring hur egenkontrollprogrammet kan utformas

En av alkohollagstiftningens viktigaste uppgifter är att förhindra försäljning av öl till minderåriga. Genom tillsynen, som bl.a. innebär att kommunen kontrollerar att handlarna har ett egenkontrollprogram, påminns om vikten av att följa lagen om åldersgränser och att ha egna rutiner i butiken för att klara det. Varje anmält försäljningsställe som har öppet hela året ska få ett årligt tillsynsbesök. De verksamheter som bedriver försäljning enbart säsongsvis kan bli aktuella för djupare tillsyn vartannat år istället. Vid behov kan flera tillsynsbesök genomföras på ett och samma försäljningsställe.

4 Tillsyn av försäljningstillstånd, tobak och liknande produkter

Lagen ersätter den tidigare tobakslagen (1993:581) och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425). I och med detta ersätts dessa lagar med lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Försäljning av tobak får endast ske av dem som har fått tillstånd från kommunen för försäljningen. Tillståndet gäller för försäljning av all slags tobak som exempelvis cigaretter, cigarrer, pipetobak, vattenpipstobak, tuggtobak och snus. Kommunen ska utöva tillsyn över försäljningsställena enligt lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. De förutsättningar som gäller för att få försäljningstillstånd ska vara uppfyllda även efter att tillstånd meddelats. Tillsynen består av förebyggande, inre, yttre och samordnad tillsyn. Kommunen ska sträva efter att utföra tillsyn av dessa verksamheter 1-2 gånger per år, men ska utföra minst en tillsyn per år. Gällande tillfälliga tillstånd kommer det endast genomföras en yttre tillsyn under tillståndet period.

Sedan 1 juli 2019 trädde den nya tobakslagen i kraft, vilket innebär att rökning på t ex uteserveringar samt andra allmänna platser förbjuds, s.k. Rökfria miljöer. Den 1 augusti 2022 trädde ytterligare bestämmelser kring tobaksfria nikotinprodukter i kraft, vilket innebar hårdare krav kring dessa (bl.a. anmälningsplikt inför försäljning). Dessa produkter går under en separat lagstiftning, Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Detta innebär att vissa av lagkraven för dessa produkter är annorlunda än för övriga tobaksprodukter. Vissa delar av lagstiftningen trädde i kraft 1 januari 2023, och ytterligare delar kommer att träda i kraft 1 januari 2024. I och med förändrade lagkrav för tobaksfria nikotinprodukter behöver kommunen besöka verksamheterna mer regelbundet samt fokusera på att informera verksamheterna om detta under perioden 2023-2024.

Varje försäljningsställe med tobaksvaror har skyldighet att utöva särskild tillsyn (egenkontroll) över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i lagen (2018:2088) om tobak och liknande

produkter. Kommunen ska vid behov vara behjälplig med råd och information kring hur egenkontrollprogrammen kan utformas.

Om en näringsidkare inte följer tobakslagens bestämmelser och inte frivilligt rättar till uppkomna brister kan kommunen använda förvaltningsrättsliga åtgärder för att åstadkomma en rättelse. Exempel på sådana åtgärder är förelägganden och förbud. Förbud och förelägganden kan användas exempelvis när en tobakshandlare inte har ett egenkontrollprogram eller säljer lösa cigaretter. Andra exempel är försäljning via postorder utan ålderskontroll och otillbörlig marknadsföring. En annan åtgärd som kommunen även kan använda sig av är varningar. Dessa utfärdas vid allvarliga eller upprepade överträdelse och där ett förbud anses vara en allt för ingripande åtgärd.

4.1 Förebyggande tillsyn

För att skapa en god grund för dialog, förståelse och samarbete mellan kommunen och tillståndsinnehavarna sker den förebyggande tillsynen genom information, rådgivning och utbildning. Den förebyggande tillsynen i Nordmaling kommun kan ske till exempel genom:

- Att upprätthålla en hemsida med aktuell information
- Att informera tillståndsinnehavare om kommande lagar eller förändringar
- Tillsynsbesök på försäljningsställen.

Informationsmaterial om bestämmelserna i lagen om tobak och liknande produkter ska vara aktuella och hållas tillgängliga för näringsidkarna och allmänheten.

4.2 Samordnad tillsyn

Samordnad tillsyn med andra myndigheter så som Skatteverket, Polismyndigheten och Miljökontorets livsmedelssida bör ske åtminstone 1-2 gånger vart annat år. Högre prioriteringsklass innebär fler samordnade tillsynsbesök. Med samordnad tillsyn avses ett fördjupat tillsynsarbete som myndigheterna planerar och genomför tillsammans. Den samordnade tillsynen kan genomföras på olika sätt, antingen genom att personal från alla myndigheterna samtidigt går ut på tillsyn, eller att tillsynen delas upp med en eller två myndigheter i taget. Polismyndigheten har samma tillsynsområde som kommunen men kan däremot begära tillträde till de delar av lokalen som kommunen inte själva får beträda.

4.3 Inre och yttre tillsyn

Den inre tillsynen är av administrativ karaktär och består främst av kontroll och uppföljning av tillståndshavarnas personliga och ekonomiska förhållanden. Den inre tillsynen kan ske genom remissförfarande till exempelvis Skatteverket och Polismyndigheten. Till den inre tillsynen räknas också fortlöpande bevakning av försäljningsställets marknadsföring på hemsidor, i annonser och dylikt.

Yttre tillsyn avser den tillsyn som sker på försäljningsstället i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt lagen om tobak och liknande produkters bestämmelser. Den yttre tillsynen genomförs av kommunens tobakshandläggare och kan ske i samverkan med andra myndigheter. Vid yttre tillsyn kontrolleras exempelvis marknadsföring, produktmärkning och ålderskontrollen.

4.4 Tillsynsobjektets prioritering

Nedan redovisas hur tillsynen av försäljningstillstånd utförs och prioriteras i fem olika kategorier: mycket hög prioritet, hög prioritet, normal prioritet, låg prioritet och mycket låg prioritet. När en ny verksamhet med försäljningstillstånd startar eller inte har några kända avvikelser hamnar denna automatiskt på normal nivå. Tillsynsmyndigheten ska varje år kategorisera tillståndshavarna enligt ovanstående prioritering vilket utgör underlag för tillsynen. Kategoriseringen kan ändras under innevarande år om t.ex. ett försäljningsställe läggs ner, byter inriktning eller om brister/ förseelser uppmärksammas på ett mindre prioriterat serveringsställe. Tillfälliga tillstånd måste få ett tillsynsbesök under tiden verksamheten har tillstånd.

4.4.1 Mycket hög prioritet

De tillståndshavare som har återkommande brister av samma karaktär eller allvarligare brister.

Något av följande kriterier ska vara uppföljda:

- Återkommande avvikelser
- Tillståndshavaren har meddelats varning, föreläggande eller ett förbud

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske 1 gg/år.
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska ske vid minst 2 tillfällen/ år
- Uppföljningsbesök ska göras vid minst ett tillfälle inom två månader från datum för beslut om meddelande av föreläggande eller varning.

4.4.2 Hög prioritet

De tillståndshavare som har haft mindre allvarliga brister och/eller är beläget på en plats där mycket ungdomar förekommer så som vid en skola.

Följande kriterium ska vara uppfyllt:

- Brister och/eller förseelser av mindre allvarlig karaktär under de senaste 3 tillsynsbesöken

Eller två av dessa kriterier:

- Är beläget nära skolor, förskolor eller andra platser där ungdomar ofta spenderar tid och har ett utbud av varor som lockar unga
- Brister och/eller förseelser av mindre allvarlig karaktär under de senaste 2 tillsynsbesöken
- Verksamheten har försäljningstillstånd för tobak och minst 2 anmälningspliktiga försäljningar.

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske vid 2 tillfällen/ år
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska ske minst 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska också ske vid misstanke om brister och oegentligheter

4.4.3 Normal prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd och inte haft några rapporterade störningar eller brister och inte vänder sig särskilt till en viss målgrupp. Nya tillståndshavare hamnar normalt i denna klass. Även försäljningsställen som har någon enstaka mindre avvikelse gäller en normal prioritering.

Följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Inga kända störningar
- Nystartad

Eller:

- Har haft någon enstaka mindre avvikelse under något av de tre senaste tillsynsbesöken

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske vid 2 tillfällen/ år
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska ske 1 ggr/ år

4.4.4 Låg prioritet

Följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Försäljningsställe där inga störningar rapporteras minst tre tillsynsbesök i rad.
- Att försäljningsstället inte är beläget nära skolor, förskolor eller andra platser där ungdomar ofta spenderar tid.

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske 1 ggr/ år.
- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år.
- Yttre tillsyn ska ske vartannat år.

4.4.5 Mycket låg prioritet

- De tillståndshavare som där verksamheten inte har några kända avvikelser minst 5 tillsynsbesök i rad. Försäljningsstället kan inte vara beläget nära skolor, förskolor eller andra platser där ungdomar ofta spenderar tid.

Tillsyn:

- Förebyggande tillsyn ska ske 2 ggr/ år
- Inre tillsyn bör ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn bör ske 1 ggr/ år

5 Elektriska cigaretter och påfyllningsbehållare

Kommunen har tillsyn över och handlägger anmälning om försäljning av dessa på försäljningsställen. Vid tillsyn kontrolleras om försäljningen är anmäld, om egenkontrollprogram finns och om försäljningen i övrigt lever upp till kraven i lagen. Många av försäljningsställena har numera elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Dessa produkter har blivit populära bland unga att använda sig av och är något andra myndigheter har uppmärksammat. I och med detta bör kommunen fokusera mycket på arbetet med förebyggande tillsyn och samtal med skolor samt försäljningsställen.

5.1 Kommunens tillsyn

Tillsyn angående försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnings behållare kommer ske uteslutande genom yttre tillsyn och förebyggande tillsyn. Ett anmält försäljningsställe ska få ett tillsynsbesök per år. Det förebyggande arbetet kommer i huvudsak gälla att hålla kommunens hemsida uppdaterad samt att informera försäljningsställen om förändrade samt gällande lagkrav. Brister i försäljningsställets försäljning av elektroniska cigaretter kan påverka verksamhetens tobakstillstånd beroende på vilken typ av brist det är.

6 Tobaksfria nikotinprodukter

Kommunen har tillsyn över och handlägger anmälning om försäljning av tobaksfria nikotinprodukter på försäljningsställen. Vid tillsyn kontrolleras om försäljningen är anmäld, om egenkontrollprogram finns och om försäljningen i övrigt lever upp till kraven i lagen. Samtliga av försäljningsställena har idag tobaksfria nikotinprodukter. Vid behov kan flera tillsynsbesök genomföras på ett och samma försäljningsställe.

6.1 Kommunens tillsyn

Tillsyn angående försäljning av tobaksfria nikotinprodukter kommer ske uteslutande genom yttre tillsyn och förebyggande tillsyn. Ett anmält försäljningsställe ska få ett tillsynsbesök per år. Det förebyggande arbetet kommer i huvudsak gälla att hålla kommunens hemsida uppdatera samt att informera försäljningsställen om förändrade lagkrav. Brister i försäljningen av tobaksfria nikotinprodukter kommer inte kunna påverka en tillståndspliktig verksamhets försäljning av tobak och liknande produkter. Vid behov kan flera tillsynsbesök genomföras på ett och samma försäljningsställe.

7 Receptfria läkemedel

Den som vill bedriva detaljhandel med läkemedel på annat ställe än på apotek måste först anmäla handeln till Läkemedelsverket. Läkemedelsverket skickar information om vilka näringsidkare som har försäljning av läkemedel till kommunen. Kommunen har det direkta tillsynsansvaret över att näringsidkarna följer lagen och dess föreskrifter. Lagen tillåter försäljning av receptfria läkemedel som inte har förskrivits om det är lämpligt för egenvård, om allvarliga biverkningar är sällsynta vid användning och om försäljningen är lämplig med hänsyn till patientsäkerheten och skyddet för folkhälsan. Lagen tillåter också försäljning av receptfria nikotinläkemedel som inte har förskrivits och vars enda aktiva substans är nikotin. Den som bedriver försäljning av receptfria läkemedel ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen av läkemedel och ha ett egenkontrollprogram för hur kontrollen ska genomföras.

7.1 Kommunens tillsyn

Tillsynen över försäljning av läkemedel bör främst inriktas yttre tillsyn och förebyggande tillsyn. Varje anmält försäljningsställe för receptfria läkemedel bör få ett årligt tillsynsbesök, men ska minst få besök vartannat år. Vid behov kan flera tillsynsbesök genomföras på ett och samma försäljningsställe.

8 Utbildning

Miljökontoret prioriterar all utbildning som exempelvis Länsstyrelsen erbjuder och medverkar om möjligt på nätverksträffar. Detta är en viktig kompetensbevarande åtgärd. Eftersom det sker många förändringar inom tobak och tobaksfria nikotinprodukter behöver även detta område prioriteras för kompetensutveckling. Miljökontoret behöver minst en inspektör som har de kunskaper som krävs inom dessa områden samt minst en ytterligare inspektör som kan handlägga dessa ärenden vid behov. Eftersom arbete inom både alkohol- och tobaksområdet kräver att två inspektörer är medverkande vid tillsyn är det av vikt att det finns rätt kompetens. Alkohol- och tobaksområdet särskiljer sig från övriga områden som Miljökontoret tillsynar.

9 Behovsutredning

Miljökontoret har förtillfället 2 inspektörer som kan arbeta med samtlig tillsyn, handläggning och utbildning enligt denna plan.

Händelse styrkt arbete

Område	Antal timmar
Alkoholtillstånd	9h/tillstånd
Tobakstillstånd	8h/tillstånd
Anmälan e-cigaretter	2h/ anmälan
Anmälan Tobaksfria nikotinprodukter	2h/ anmälan
Folköl registrering	2h/ anmälan
Receptfria läkemedel	2h/ anmälan

Egeninitierad tillsyn

Område	Antal Objekt
Alkoholtillsyn *	12
Folköl	8
Tobak*	6
Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	3
Tobaksfria nikotinprodukter	6
Receptfria läkemedel	6
<i>Sammanlagt</i>	37

* Stadigvarande tillstånd

Administrativt arbete

Område	Tid per år
Kompetensutveckling och samverkan	80h/inspektör
Organisatoriskt arbete	30h
Rådgivning och information	20h

Tillsynstiden samt det händelsestyrda arbetet varierar årligen. Under våren 2023 fick kommunen in tre händelsestyrda anmälningar gällande tobaksfria nikotinprodukter samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Generellt uppskattas inte antalet anmälningar överstiga 1/år. Inkommande ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd per år uppskattas till 1-3 per år samt 1-2 tillfälliga serveringstillstånd per år. De senaste tre åren har ett tobakstillstånd hanterats.

Tillsynstiden för alkoholtillsyn samt tobaktillsyn (samt liknande produkter) styrs av bland annat prioriteringsklasser enligt beslutad taxa. Detta innebär att tillsynstiden för varje objekt varierar från år till år.

Inom området för tobak och tobaksfria nikotinprodukter har nya lagar tillkommit. Även nya krav tillkommer under 2023 samt 2024. Detta innebär ett ökat utbildnings- och tillsynskrav för inspektörerna. Arbete med uppföljning planering och revidering är också ett ansvarsområde för inspektörerna.

Ytterligare lagkrav som kommunen har tillsyn över är rökfria miljöer. Detta är ett arbete som även går utöver enskilda verksamheter och gäller exempelvis allmänna platser i kommunen. Förebyggande tillsyn ska även utföras inom området. Till detta räknas aktiviteter så som information, utbildningar, informationsmöten och rådgivning.

Den sammanlagda tiden som Miljökontoret bedömer krävs för att klara målen i tillsynsplanen uppgår till ca 374 h/år. Den sammanlagda bedömningen av behovet för att täcka upp behovet betyder att kommunen bedömer att ca 0,40 tjänster behövs. Detta utifrån uträkningen nedan:

Faktisk arbetstid: 1800 h

APT, sjukdom, röda dagar, friskvård, verksamhetsplanering, uppföljning m.m.: 600 h

Planerad tillsynstid: 600 h

Remisser, ansökningar, anmälning, klagomål m.m.: 600 h

Obs! Behovsutredningen är inte fullständig och kommer att revideras under 2023.